

Szerkesztőségi iroda

Sepsí-Szentgyörgyön
a ref. kollegium épületé-
ben, hová
a lap szellemi részét illető
kérdések küldendők.

Kiadó hivatal:

POLLÁK MÓR
könyvnyomdája és könyv-
kereskedése,
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap.

A „Háromszéki háziipar-egylet” és a „sepsí-szentgyörgyi önkéntes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap heten
kint kétszer:
csütörtökön és vasárnap

ELŐFIZETÉSI FELTÉTEK

Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve

Egész évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Előfizetési felhívás

a

„NEMERE”

IX. évfolyamának II. felére

Előfizetési feltételek:

Július – szeptember . . . . . 1 frt 50 kr
Július – december . . . . . 3 frt — kr
Külföldre fél évre . . . . . 4 frt — kr

Az előfizetési pénzek a „Nemere” kiadó-
hivatalának Pollák Mór könyvnyomdájába
Sepsí-Szentgyörgyre küldendők

Előfizetőink szívesen kérjük előfizetéseiket
megújítani, miután felesleges példányokat nem nyo-
mattathatunk.

A „Nemere” kiadóhivatala.

Bukurestből.

— Saját levelezőnkől. —

Bukurest, 2879. jun. 30.

Tisztelt szerkesztő ur!

Valamint a nagy világban nem oly sűrűk a
csendes, békés időkben a napi hírek és események;
egy valami nevezetesebb politikai mozzanat Romá-
niában sincs.

Békés időkben az államok saját belügyeikkel
szoktak foglalkozni leginkább. A mik Bulgáriában
a zulus földjén, a kereszténység felszabadított ország-
ában Muszkaországban folynak, ugy ismeretek
önök előtt — talán még jobban — mint előttem.
Ezokról hallgassunk. — Nézzük meg mi történik
Romániában?

Az országgyűlés folyik, melyben a pártok
egy alakultak, hogy a Rosetti-Bratianu párt győ-

TÁRCA.

A dalékok

a Háromszéken 1853/4-ik évben lefolyt
„Várady”-ügyhöz.

Folytatás.

De ugy, a mint az ügy sorsa bekövetkezett,
üldözéssel, félelemmel, denunciatokkal, börtönnel,
sőt kivégzésekkel is, természetesen a rendes szer-
kesztési összeállításnak le kellett maradni. Árulás
következett b; ugyanis, az ügy állásának mind a
menekültnek külföldön véletlen fordulata, s ebből
eredőleg, benn a hazában felmerült okok mi-
att. A zaklatások között a leveleknek el kellett
tűnni, mert azok lefoglalása esetében a kitérésre
készen álló és szerepre vállalkozott igen sok jobb
érzelmű előkelők, mű- és szakértők nagy számmal
jöhetnek vala compromissóba, így pedig csak az
előkészítő eljárásokban mozgók s alig néhány száz
lázádok és személyesen érintettek jöttek napfényre.
Az ügy szerencsés kimenetelre esete az intézkedő
titkos körnél arra voltam kinevezve, hogy a leve-
lekből, előkészítő eljárásokból, más körülmények-
ből és az események fejlődésének menetrendjéből,
a Váradit József részére kijelölt területéről egy
részletes történelmi szerkesztőményt készítenek ki-
egészítéssel. — Nem mondom, hogy más
tekintetből is Váradit reám ne számított volna, de
hogy főleg azért voltam nekik ajánlva s megke-
resve, valóság. És így mikor az eredmény meghí-
sult, a levelekből vett szűkkörű jegyzeteim elég-
ségeket az ügyben a csupa szándék és eljárások
ismertetésére, ide számítva több intézkedők, jelöl-
tek és a compromittáltak személyzetét is. Értett az
intézkedési körnél személyemet eltitkolólag nevez
volt: „historicus író.” A mit most közlök, azzal
darab ideig az abszolus uralom alatt tanácsosabb
volt hallgatni, míg az a nasztúrozás után is. Hall-

zött s e győzelmében az ellenzéki lapok heves ki-
fakadásai, megtámadásai dacára is megmaradt a
kormányon. A független államok sorába lépett or-
szágnak nem mondhatjuk, hogy nincs sok megol-
dani való kérdése. S talán jobb is, hogy azon kor-
mány, mely alatt létrejött a függetlenség, végezze
el, oldja meg a függetlenséghez kötött kérdéseket.
Műve így fog bevégzett egészet képezni. Ezen fel-
tételék közül egyik legnevezetesebb: a zsidó
kérdés.

Idők hosszú sora óta van ez már szőnyegen,
a román sajtó folyton foglalkozik vele. A constitu-
ciónak ide vonatkozó pontja felett heves vitakö-
zások történtek már. Értem a 7. articulust, mely
azt mondja: „hogy csak keresztény vallású idege-
nek kérhetik a honosítást”, (megjegyzendő oly meg-
szorításokkal, miszerint azt hiszem, nagyon kevés
állam van, hol oly nehezen lehetne polgárjogot
nyerni, mint Romániában.)

Ennek a 7. pontnak a berlini szerződés értel-
mében most már változást kell szenvedni, annyiban,
hogy a jog a nem keresztényeknek, zsidóknak is
— meg kell hogy adassék. A sok javaslat közül
csak egyet említek fel, melyet G. Maghern követ
terjesztett elő. Ő a kérdést jól, a többi államok
tetszésére, a zsidók elégtételére, a román nemzeti és
gazdasági érdekek megővésére a következő feltéte-
lek alatt ajánlja megoldatni. Román polgárjogot
nyerhet az:

1) ki Romániában született és nevedett s
csak provisorice sem élvezte valamely idegen állam
protectioját;

2) a ki szakadatlanul eleget tett a honiakra
ruházott terheknek és személyes kirovásoznak.

3) ki eleget tett a katonaságnak sorozás ut-
ján; ugyanazon joguk van azoknak is, kik az
1877—1878-iki keleti háboruban önkényesen vet-
tek részt a román hadseregben.

Na annyit mondhatok, hogy ha a honatyák e
javaslatot elfogadják, nagyon kevés zsidó nyerné
meg a polgárjogot.

Szóval t. szerkesztő ur e kérdésről, most még
csak annyit tudhatni bizonyos, hogy a törvény-
hozó testületet által kiküldött bizottságok szor-
galommal fáradoznak azon, hogy a constitucio 7-ik
pontnak megváltoztatása kérdésében projectet ké-
szítsenek. Eddig csak hivatalos megkeresések foly-
tak a kamara és Senátus megbízottjai között, a
nélkül azonban, hogy teljes egyetértésre jutottak

gattam még az alkotmányos időszakban is. Most is
csak ismételt sürgetésekre adom közre, részint
mert lapokban közölni több kellemetlenségek miatt
nem szeretem; részint mert hinni kell, hogy mint
bukott ügy, igen sokaknál nem zilik, a felsőbb kö-
rök legtöbbjénél pedig még csömörítő is. Közöl-
tem, de történelmi igazságot; s ezért félig-meddig
a korszellemnek hála! A mai viszonyok között
bepelerelhető nem vagyok. Legyen a tisztelt szer-
kesztőség kedves akarata! De ha az ügy akkor
sikerül vala, így is, mint a más utáni alkotmányos-
ság sikerültének, ép azon csömörítő félek vennék
több hasznát.

Azonban ugy veszem észre, hogy episodiára
— mellék utra — tértem. Ez sem rosz ut, Csanádi
Sándorként, de lépünk át a vágásba. Hol vannak
vagyis hol lehetnek azok a Váradit hagyatékból el-
tűnt levelek? Tán jól emlékszem, hogy mitisfalvi
Becó Miklós ur fogolytársam mondta volt nekem
hogy azokat Váradit a befogatás előtti napokban
nála hagyván, egy feketeügmelléki ref. templom
szószékében rejtették vol el a pappal, mint bizo-
dalmas emberével, a pap talpa alá, a hol predi-
kálva áll. Nem volt rosz ötlet. Ma hol van a cso-
mag? Ha előkerülne, jó szolgálatot tehetne lap-
tárcaiba.

Apróbb vegyes jegyzeteim pedig a követ-
kezők.

Kossuth kinevezte Makk ezredést 1851. jun.
24-én reorganizálta bizottság egész Magyarhonra
nézve; Makk pedig kinevezte Váradit 1852. jun.
13-án Erdélyre nézve: amaz történt Kutániában,
ez pedig Foksánban.

A Váradit megbízó pontok:

1) Oltvölgyi népfelkelést rendezni.

2) Kétmillió p. frt magyar bankjegyet felvenni
kölesnyugták mellett.

3) Egész Erdélyre népfelkelési adminisztratív
tartani közlekedésileg.

4) Közlekedik Pestig ki és Konstantiná-
polyig be.

volna. A project megállapításáig még el fog telni
nehány nap. Akkor majd tudatom önökkel. Addig
isten velünk!

X. X.

* Bárány Kemény Gábor, földmívelés-,
ipar- és kereskedelemügyi miniszter jul 4-én a reg-
geli vonattal érkezett Kolozsvárra. A miniszter ur
lejövételének ideje b. Wenkheim betegsége miatt
nem lévén bizonyos s a hivatalos értesítés ez iránt
tegnap este csak akkor érkezvén meg, mikor már
a miniszter ur el is indult, a nagy közönségnek
nem volt tudomása megérkezésének időpontjáról
s nem jelenhetett meg oly tömegesen, a mint a
készüldések ez iránt az erdélyi születésű, minis-
ter fogadására a közönségben önként tervezve volt-
tak. Mindazon által a hivatalos értesített testületek
képviselői ünnepi öltözetben szép számmal jelen-
tek meg; ott voltak a megye, a város, az erdélyi
gazdasági egylet, a kolozsvári iparkamara, az ipa-
ros, az iparfejlesztő egylet, a törvényszék, jászág-
igazgatóság, távírda, posta, az ev ref. igazgató-
nás képviselői, kik gr. Eszterházi Kálmán veze-
tése alatt mentek a vonat megjöttével a miniszter
elő s harsány ünnepi üdvözlőket beléptek. Gr.
Eszterházy Kálmán röviden és szívesen fogad-
ván a minisztert, a küldöttség néhány tagját mu-
tatván be, a miniszter kocsiba szállott s a „Nem-
zeti szálloda”-ba a kocsik hosszú sora által kísérve
hajtatott. Nehány perc múlva, külső pompakodást
nem kedvelő régi szokását követve, lejtőt az Or-
bán-kávéház cukrászatába reggelizni. Ez alatt a
marhatenyésztés ügyében értekezletre összehívott
erdélyi főispánok már össze voltak gyűlve szállá-
sán, s a miniszter reggelijét végezve az értekezle-
tet megnyitotta. A különböző testületek küldöttsé-
gei azonban ez alatt sem hagyták nyugton, s a
mellékszóba folytonos audenciákat volt kénytelen
adni. Megjelentek az iparkamara, a törvényszék, az
erdélyi gazdasági stb. egylet képviselői tisztekedni
s kikibaját panaszolni. Hosszabb kihallgatáson
volt a iparkamara küldöttsége, a melyhez az ipar-
fejlesztő egylet képviselője és a polgári iskola igaz-
gatósága csatlakozott. Az iparkamara panaszko-
dott, hogy az ipar támogatására csupán 30 ezer
frt fordítatik, mire nézve a miniszter ur is elis-
merte, hogy bizony a még annál is kevesebb, mint
a mennyit Budapest az előfákra és kertekre költ
s eléggé iparkodik ő is, hogy ez összeg nagyobb

5) A ládát felbonthatja.

6) Az idegen népfajokat kibékíteni.

Gál Sándor Dobait, Horváth Ignácot 1852
ápril 7-én kérte fel, amant a szamosmenti, ezt a
székelyföldi vezérségre; Rauber Nándort a két
Küküllő kör, Udvarhelyszék, Ebesfalva és Miklós-
várszék előkészítésére.

Rózsza Sándor ezredesnek Váradival egybekö-
tése van, a mi egy 27 aranyas nyugtából, melyben
viszont kér tőle 50 aranyat, sőt a mennyit csak
adhat, kitűnik.

Kossuth Londonból küldi Gál Sándornak öt
erdélyi szabadító parancsnokká kinevező oklevelét
1851. novemberben, keze alá rendelve 30 ezer
fegyvert és 40 ezer p. frtot.

Gál Sándor 1855 sept. 20-án volt 40 ezer
főből álló toborzott tábora.

Boros menekült Konstantinápolyban 30 ara-
nyért gyilkolni akart.

Birtalis Sándor honvédőhadnagy és Bogyos
Sámuel hadnagy 1853. márc. 14-én futársággal vet-
tek fel Váraditól 100 p. frtot.

Váradinak az oláhokkal való közlekedése sem-
mi jó eredményt nem ígért, holott 1853. ápril 1-ig
kétszer szólította fel. Azonban biztosok által folyt
a munkálat.

Ágyuöntőde és golyuöntőde bármely percben
is készen volt Fülében és Magyar-Hermányban.

Guerrilla csapatok rendezésére minden kerü-
letbeli titkos biztosok mellett külön csapatbiztosok
voltak rendelve, kik a gyalog és lovas egyéneket
a kitérés percéig titkon készen tartják.